

HIITOLANJOKI VAPAUTUU- LOHI LAATOKALTA LATVAVESILLE

Kangaskoski virtaa vapaana 2021 © Hanna Ollikainen

Etelä-Karjalan Rautjärvellä sijaitsevassa Hiitolanjoessa elää Suomen viimeinen alkuperäinen ja täysin luonnonvarainen järvilohikanta. Järvilohi, Etelä-Karjalan maakuntakala, vetää puoleensa kalastajia ehkä enemmän kuin mikään muu sisävesiemme kalalaji.

Hiitolanjoessa piilee huomattava aluetaloudellinen potentiaali. Laadukkaan kalastusmatkailun lisäksi alueen kulttuurihistorialliset arvot sekä rajat ylittävä yhteistyö venäläisten toimijoiden kanssa luovat mainiot puitteet matkailun kehittämiseen.

Vaelluskalojen nousuesteet poistetaan

Hiitolanjoen koskien vapauttaminen on ollut vuosikymmenten urakka, jossa on ollut mukana viranomaistahojen lisäksi lukuisa joukko säätiöitä, yhdistyksiä, yrityksiä ja yksityishenkilöitä, joiden ehtymätön usko vapaaseen Hiitolanjokeen on ollut ratkaisevaa toivottuun lopputulokseen pääsemisessä.

Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö sai maakunnan taustatuella ostettua omistukseensa Hiitolanjoen nousuesteenä toimineet padotut kosket: Lahnasenkosken vuonna 2017 sekä Kangaskosken

ja Ritakosken vesivoimalaitokset tiloineen vuonna 2019. Tämä mahdollistaa kaikkien kolmen Hiitolanjoessa olevien voimalaitospatojen purkamisen ja koskien ennallistamisen, jolloin Laatokan lohelle ja taimenelle muodostuu runsaasti uutta lisääntymisalaa sekä avautuu vapaa nousuyhteys latvavesien laajoille koskialueille.

Tämä ennallistamishanke tulee vakiinnuttamaan luonnonvaraisen järvilohen paikan Suomen lajistossa sekä moninkertaistamaan Hiitolanjoen Suomenpuoleisen osan nykyisen lohikalatuotannon.

Kutulohi Kangaskoskella © Pekka Tuuri

Vapaa Hiitolanjoki

© Pekka Tuuri

Kangaskosken voimala 2021

© Hännä Ollikainen

© Hännä Ollikainen

Lahnasenkosken voimala (2022)

Kuvat © Arto Härmäläinen ja Susanna Mäntykoski

Kolme uutta vapaata koskea

Ritakoski, Lahnasenkoski ja Kangaskoski 18 metrin yhteenlasketulla pudotuskorkeudellaan tulevat muodostamaan eteläisen Suomen mittakaavassa poikkeuksellisen upean koskireitin, johon toki kuuluvat myös ylävirrassa jo nyt vapaana kuohuvat Uudensillankoski, Rapukoski ja Ali-Juvankoski.

Vapaita koskijaksoja vaelluskaloille avautuu niin ikään Torsanreitillä Silamusjoessa ja Torsanjoessa sekä lukuisissa muissa pienissä virtavesissä.

”Suuressa kuvassa patojen purkaminen on tärkeä käytännön toimenpide, jolla myös voidaan osaltaan hillitä maailmanlaajuisia luonnon monimuotoisuuden katoa.

Kalakantojen elinvoimaisuuden palauttamisen eteen tehtävä työ on palkitsevaa, koska kalat ovat lajiryhmänä erittäin tehokkaita lisääntymään, kun niille vain annetaan siihen mahdollisuus!

Uhanalaisten kalojen luonnonvaraisen lisääntymisen palautumista on havaittu lähinnä vain niissä joissa, missä nousuesteitä ei ole tai niitä on ohitettu tai poistettu.”

Sampsa Vilhunen, WWF Suomi, ohjelmapäällikkö

Ritakosken voimala (2023)

© Susanna Mäntykoski

Suomen merkittävin järvilohijoki

Hiitolanjoen voimalapatojen yläpuolella on runsaasti kunnostettuja koski-alueita itse pääuomassa ja sivujoissa, kuten **Silamusjoessa** ja **Torsanjoessa**. Suomen puoleisten osien lohikalajien vaelluspoikasten arvioitu tuotantopotentiaali on 5 000 - 11 000 vaelluspoikasta vuodessa. Se tarkoittaisi joen nykyisen, valtaosin Venäjän puolelle sijoittuvan, poikastuotannon kaksinkertaistumista ja huomattavan määrän lisää nousulohia ja taimenia myös Suomen puolelle. Nyt Suomen puolelle nousee vain muutamia kymmeniä lohikaloja vuodessa.

Hiitolanjoen sivuhaara Silamusjoki Rautjärvellä © Matti Vaitinen

Piristysruiske aluekehitykselle

Lohikannan vahvistuessa Hiitolanjoesta kehittyy Suomen merkittävin järvilohijoki. Tämä mahdollistaa korkeatasoisen ja vastuullisen kalastusmatkailun sekä muun virkistys- ja matkailutoiminnan kehittämisen alueella. Laatokan luodot -kansallispuisto, Saimaa Geopark ja vapaa Hiitolanjoki muodostavat ainutlaatuisen luontokokonaisuuden Euroopankin mittakaavassa. Läheisen Parikkalan rajanylityspaikan avaaminen kansainväliselle liikenteelle on nyt entistäkin perustellumpaa. Rautjärven kunta laatii parhaillaan matkailun yleissuunnitelmaa Hiitolanjoen ympärille sekä Suomen että Venäjän puolelle.

Tästä se alkaa - parin kuukauden ikäinen lohenpoikanen Kangaskoskella © Pekka Tuuri

”Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö on kehittänyt Hiitolanjoen retkeily-ympäristöä vuodesta 2004 lähtien. Monimuotoinen luontoympäristö on houkuttanut tuhansia kävijöitä vuosittain. Koskien vapauttaminen nostaa Hiitolanjoen virkistysalueiden arvon ja vetovoiman uudelle tasolle, sillä Etelä-Suomessa ei ole toista vastaavaa vapaiden koskien kokonaisuutta.”

Hanna Ollikainen, Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö, toiminnanjohtaja

Naaraslohen kaivama kutupesä Kangaskosken laavun edustalla © Pekka Tuuri

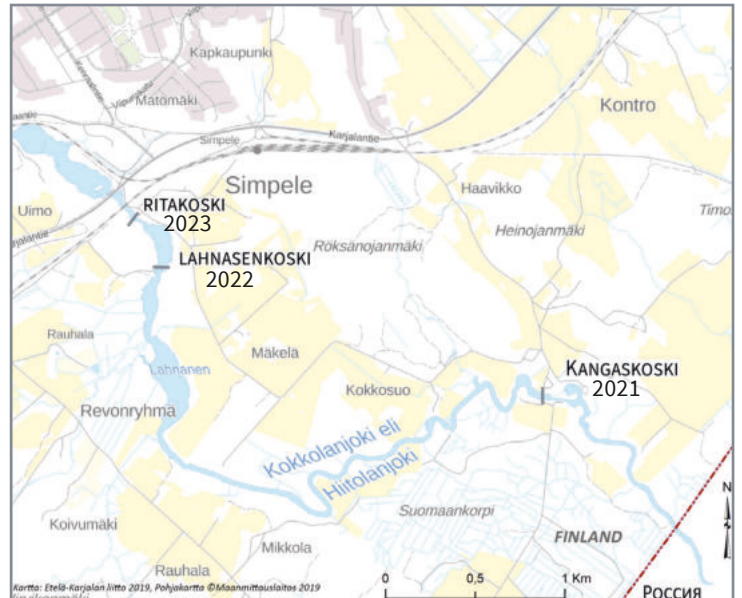

Laadukasta kalastus- ja luontomatkailua

Luonnonvaraista järvilohikantaa ei löydy mistään muualta Suomesta. Tämän arvokkaan kalan, itärajan tuoman eksotiikan sekä luonto- ja kulttuuriarvojen varaan on mahdollista rakentaa kestävää matkailua!

Kuva © Matti Vaittinen

Hiitolanjoesta valtaosa on Venäjän puolella. Kalojen kulun estävät voimat sijaitsevat joen yläjuoksulla Suomen puolella.

Hiitolanjoen ennallistuksen toteutus

Toteutetut toimenpiteet

- 2017
 - ♦ Lahnasenkosken osto
- 2018
 - ♦ Lahnasenkosken ennallistamissuunnittelu ja luvitus
- 2019
 - ♦ Kangaskosken ja Ritakosken osto
 - ♦ Kangaskosken alapuolisten virta-alueiden kunnostusta
- 2020
 - ♦ Kangaskosken ennallistamissuunnittelu ja luvitus
 - ♦ Kangaskosken voimalaitosrakennuksen katon korjaus
- 2021
 - ♦ Kangaskosken padon purku ja kosken ennallistaminen sekä ympäristötöyt
 - ♦ Ritakosken ennallistamissuunnittelu ja luvitus
 - ♦ Ritakosken voimalaitosrakennuksen katon korjaus

Suunniteltu aikataulu

- 2022
 - ♦ Lahnasenkosken padon purku ja kosken ennallistaminen sekä ympäristötöyt
- 2023
 - ♦ Ritakosken padon purku ja kosken ennallistaminen sekä ympäristötöyt
- 2024
 - ♦ Hiitolanjoen virkistys- ja matkailurakenteiden viimeistely
 - ♦ Täysimääräinen virkistys-, luonto- ja kalastusmatkailu Hiitolanjoella alkaa

Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö:
ekvas.fi
hiitolanjoki.fi

Lisätietoja: Etelä-Karjalan liitto, ympäristökoordinaattori Laura Blomqvist p. +358 40 139 0173 laura.blomqvist@ekarjala.fi
Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö, toiminnanjohtaja Hanna Ollikainen p. +358 40 823 5105 hanna.ollikainen@ekarjala.fi

ETELÄ-KARJALAN LIITTO
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
kirjaamo@ekarjala.fi

liitto.ekarjala.fi

